

מסורת הש"ס

א) גי' ערוך לגודל גמוד וכן אימא תמוס' ב"ב מב: ד"ה שגא וצבאל"ש לקמן פי"ח סי' זן אצל תמוס' ב"ק נט: ד"ה ופסקו ושם נא: ד"ה שגא גרסו לגזוז כגוז דמי וכן תמוס' דהכל' א) ולקמן סט: א) ונקמן סח: ד) ולעיל כה. ושי"ן, א) ולקמן סט: א) ו) ושי' תמוס' יצמות לה. ד"ה הסהט, א) ושי' תוס' לקמן נב: ד"ה אמר הרי גיטה, א) ולקמן נד: א) ו) ג"ז שם, א) וב"ק נא: נד: א) ב"מ יב: א) א' וב"ב קלט: א) א) ולקמן נד: א).

גליון הש"ס

גמ' ולבנים מן הגנות עיין לקמן דף ע"ז ע"א תוס' ד"ה אלמנה שמתה:

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה מני וכו' וכיון דאמר לה לית לך אלא מנה לא סמכה דעתה: ב) בא"ד וא"ת ומאי קאמר הכא מני ר"מ:

מוסף רש"י

מוציאין למזון אשה ולבנות. וכל שכן פריסה, ולא מיבעיא פריסה אלא אפילו מזונת, דנקטא דעתך אמינא כיון דתנאי כתובה ניטלו כמכורה ולא ניגזו ממטלטלי, קא שומעין לך (לקמן סח). הלכה כרבי מחבירו. במקום חיל (ופסחים כו). לא כתב לה כתובה. במקום שאין כתובין כתובה, דכולהו תמאי קא סמכי, אי נמי במקום שכתבין וגובה, לר"ת מינו בעילת זנות חלוסי מציאת אשה: בתנ"י לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מני שהיה תנאי ב"ד. כתב לה שדה שיה מנה תחת מאתים וזו ולא כתב לה כל נכסין דאית לי אחראין לכתובתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד לא כתב לה אם תשתבאי אפרקין ואותבינך לאנתו וכתבתה אהדרינך למדינתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד: נשיבת חייב לפדותה אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה א"ע אינו רשאי. פי' מפני שהתנאי ב"ד הוא להתחייב בפירקונה. ואפילו נתן לה כתובה לאחר כמאן הואיל וכשתנשכרתי היא תחתיו. לקתה חייב לרפאותה אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא א"ע רשאי. פי' דרפואה דמיא למזונתו. וכי היכי דכי יחיה לה גט וכתובה תו לא יחייב לה מזונתו. רפואה מני לא יחייב לה.

תוספות רי"ד

א"ד היל' ממקרקעי ולא ממטלטלי בין למוזנות בין לפריסה. פי' פריסה הוא נדוניא. ואידרא תקינו רבנן בתראי דמיתוני אפי' ממטלטלי. כיון דבפרק מציאת אשה: בתנ"י לא כתב לה כתובה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מפני שהוא תנאי ב"ד. כתב לה שדה שיה מנה תחת מאתים וזו ולא כתב לה כל נכסין דאית לי אחראין לכתובתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד לא כתב לה אם תשתבאי אפרקין ואותבינך לאנתו וכתבתה אהדרינך למדינתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד: נשיבת חייב לפדותה אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה א"ע אינו רשאי. פי' מפני שהתנאי ב"ד הוא להתחייב בפירקונה. ואפילו נתן לה כתובה לאחר כמאן הואיל וכשתנשכרתי היא תחתיו. לקתה חייב לרפאותה אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא א"ע רשאי. פי' דרפואה דמיא למזונתו. וכי היכי דכי יחיה לה גט וכתובה תו לא יחייב לה מזונתו. רפואה מני לא יחייב לה.

פי' תנאי ב"ד. כל דבר

לה שדה שיה וכו' לא

לה מאתים. אלא אע"י

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

יפוס ויתומה. אח ואחות ונכסיהם ציד אפוטרופוס: העלו ליפוס **בשציל יתומה**. העלו ליפוס מזונות יתירים שתחין לחותו עמו:

דאיכא תרפי. אחותו ותשמשנו: **מוציאין**. מן היתומים: **מוציאין לבנות מן הבנים**. למוזנות ולפריסה:

אם אין שם אלא בנות והחזיקו גדולות בנכסים מוציאין מידם וחולקות בשוה והכא ליכא מזוני שאין הבנות מוזנות מן הבנות לפי שכולן לקטנים מן הגדולים לחלוק בשוה: **אכל לא לבנים מן הבנות בנכסים מועטין**. שאין בהן כדי לזון אלו ואלו עד שיגברו דלאמי רבנן^א הבנות זיונו והבנים ישאלו על הפתחים: **לפריסה**. לגדוניה: **בתנ"י** ולא **כתב לה כל נכסים כו'**. חייב להיות כל הנכסים אחראין לה ולא יכול לומר לה אין לך אלא שדה הכתובה לך בשטר כתובתך: **וכתבה**. שאינו יכול לקיימה משנצית כתב לה אפרקין ואהדרינך למדינתך לפי שאשת כהן אסורה לבעלה אם נאנסה: אינו רשאי. שכבר נתחייב צפדיגוה משנצית: **חייב לרפאותה**. שהרפואה כמוזנות: **רשאי**. שאין אדם חייב לזון גרושתו: **גמ'**. פלוגתא דרבי מאיר ורבי יהודה צפרק אע"פ: **והיא כותבת התקבלתי כו'**. לשון שובר ואפי' לא נתקבלה ולר' מאיר אינה יכולה למחול בעודה תמחיו ומתני' נמי דקתני לא כתב לה כתובה גובה כתובתה שלימה קא סלקא דעתך ואפילו מחלה: **אחראין לכתובתך חייב**. שנשמעצדו נכסיו. וקס"ד נשמעצדו ככל דין שעצוד כאליו נכתב כגזון השטר ואם ימכור נכסיו טטרורף לקוחות: **אפאן לר' יהודה**. דאמר שטר שלא נכתב זו אחריות לא מדעת המלוה נעשה אלא סופר טעה והרי הוא כמי שנכתב וטורף מן המשועצדים:

יש

גמ' מני רבי מאיר היא דאמר ^אכל הפוחת לבתולה ממאתים ואלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות דאי רבי יהודה האמר ^ברצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים וזו אימא סיפא כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים וזו ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתך חייב שהוא תנאי ב"ד ר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר א'אחריות לאו טעות סופר דתנן ^במצא שטרי חוב אם הרי גיטה וכתובתה תרפא את עצמה רשאי:

גמ' מני רבי מאיר היא דאמר ^אכל הפוחת לבתולה ממאתים ואלמנה ממנה הרי זו בעילת זנות דאי רבי יהודה האמר ^ברצה כותב לבתולה שטר של מאתים והיא כותבת התקבלתי ממך חמשים וזו אימא סיפא כתב לה שדה שוה מנה תחת מאתים וזו ולא כתב לה כל נכסים דאית לי אחראין לכתובתך חייב שהוא תנאי בית דין אתאן לר"י דאמר אחריות טעות סופר הוא דאי רבי מאיר האמר א'אחריות לאו טעות סופר דתנן ^במצא שטרי חוב אם יש

משום שלא תהא קלה צעיינו להוציאה דפריך התם הש"ס גצי אשה שחצלה צצעלה לא הפסידה כתובתה ואמאי תזבין לכתובתה בטעות הנאה לבעלה כו' ומשני הא מני ר"מ היא דאמר אסור לאדם שישהא עם אשתו שעה אחת בלא כתובה מ"ט שלא תהא קלה צעיינו להוציאה על כן נראה דר"מ לא מצעיא קאמר לא מצעיא היכא דלית לה דהויא צעילתו צעילת זנות משום דקלה צעיינו להוציאה אלא אפילו אית לה כיון דלא סמכה דעתה הויא צעילתו צעילת זנות ודייק מדלא קתני כל בתולה שאין לה מאתים ואלמנה שאין לה מנה הרי היא צעילת זנות אלא נקט כל הפוחת משמע שצא לומר אע"ג דתנאו בטל ואית לה הויא צעילת זנות וקשה לר"י דמנא לן דכל הפוחת ואפי' צעילתו צעילת זנות אלא נקט כל הפוחת משמע שצא לומר אע"פ (שם) אמר דבסוף ביאה לדברי הכל אינה מוחלת ובהחול (ב"ק פט. וסס) משמע שיכולה למכור ולמחול ויש לומר כדפירש הקונטרס לקמן דדוקא צעל פה אינה מוחלת דאמירתה לאו כלום היא כיון דכבר וכתה אלא אם כן כתבה שובר ואם תאמר ומאי קאמר ^אהא מני רבי מאיר היא הא משמע צפרק אע"פ (לקמן סס) דלרבי יהודה נמי אינה יכולה למחול דתנאו בטל ודדוקא ככותבת לו התקבלתי קאמר ויש לומר דהתם מיייר לפי המסקנא דשמעתין דקאמר ואי צעית אימא רבי יהודה התם בכתבה ליה התקבלתי ואם תאמר ומנא לן דלרבי מאיר אפילו בכתבה ליה התקבלתי ואם תאמר מנא לן דאמר ר"מ לא מצעיא צעילתו צעילת זנות אלא אפי' צעל פה דתנאו בטל הויא צעילת זנות וי"ל דהשתא אין נראה לו לחלק בין כתבה ללא כתבה: **במני רבי מאיר היא**. השתא משמע ליה מתני' דלא כתב לה היינו לפי שהמנה עמה: **אתאן לר' יהודה דאמר אחריות טעות סופר הוא רישא ר"מ סיפא ר' יהודה**. אסיפא בלא רישא ה"מ לדקדק מני אי רבי מאיר הא אמר אחריות לאו טעות סופר הוא אי רבי יהודה כתב לה שדה שוה מנה בכתובתה חייב חייב וזה לא רבי מאיר אלא דרך הש"ס דמדקדק מרישא כל כמה דמצי למידק וכענין זה יש צפרק כירה (שם נט:) גצי מעשה שעשו אנשי טבריא וצפרק קמא דעיריזין (דף טו.) גצי נמנאת שלשה מדות במחילה. ^אוע"ע תוספות שם נט: ד"ה אלא פניו וכו' ומש"ש על הגליון:

פרק רביעי כתובות נא.

סוף סוף בל העומד לגזוז כגוזו דמי. אע"ג דפלוגתא דר"מ ורבנן היא צפרק שצועת הדייגין (שצועות מנ. ושם) צענצים העומדים ליצטר דר"מ סבר כצלורות דמיין ורבנן סברי לאו כצלורות דמיין מ"מ פריך הכל כפשיטות דכגוזו דמי כמו שפר"ח דמהיחא דפרק

הכונס (ב"ק דף נט: ושם) קיימא לן הכי דקאמר התם רבי שמעון אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם סאה סאה אם סאתים סאתים דחשצין להו כמלושים ופסקינן התם הלכה כר"ש אצל אין לומר דצהנהו דאי קיימי מכחשי מודו כ"ע דכצלורות דמיין דצהשולא (גיטין דף נט.) וצפרק קמא דסנהדרין (דף טו.) משמע דצהא נמי פליגי: **בממקרקעי ולא ממטלטלי בין למוזנות בין לפריסה**. וא"ת קשיא דרצא אדרצא דצפרק מליאת האשה (לקמן דף סח.) פסיק רצא הלכה כר"י דאמר ינתן להנהיג דרך שנתן לראשונה ואמרין התם דשמואל כר"י ס"ל אלמא סבר רצא דשמן צאצ ואי"ב גציה ממטלטלי כדאמרין צשמעתין וליכא למימר דהתם רצא משמיה דרצ חסדא קאמר לה וליה לא ס"ל דהא התם צההיא סוגיא פריך מינה אמילתיה דרצא גופיה ולא קא משני הכי וי"ל דהא דאמר רצא הכא ממקרקעי ולא ממטלטלי היינו דצלא אמידניה והא דסבר רצא התם כרבי יהודה ושמואל דצאמידניה שדעמו שתגבה ממטלטלי וכה"ג מפליג הש"ס התם ונראה דזומן הוה דכולהו גצי ממטלטלי כתובה ומוזנות מתקנת הגאונים ופריסה נמי אכן סהדי שאל בני אדם רגילים להשאיל צנותיהם ממטלטלי וחשצי כמו צאמידניה דפסיק רצא כר"י:

מני ר' מאיר היא דאמר בל הפוחת כו'. צפרק אע"פ (לקמן דף טו:) דייק כל הפוחת אפי' בתנאי אלמא סבר דתנאו בטל ואית לה וכיון דאמר ^אלית לה לא סמכה דעתה והוי צעילתו צעילת זנות ופריצ"ן דצכל מקום דאית לה ואין האשה צטוחה צו דלא סמכה דעתה תקנו חכמים שיחא צעילתו צעילת זנות אצל אם היה תנאו קיים כיון דלית לה אין צעילתו צעילת זנות ואלמנה אע"פ דצדצרצנן תנאו קיים הכל תנאו בטל דכל דתקון רצנן כעין דאורייתא תקון וקשה לר"י דצפרק החובל (ב"ק דף פט. ושם) משמע דאפי' היכא דלית לה הוי לר' מאיר צעילת זנות

מפני שהיה תנאי ב"ד לא כתב לה אם תשתבאי אפרקין ואותבינך לאנתו וכתבתה אהדרינך למדינתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד: נשיבת חייב לפדותה אמר הרי גיטה וכתובתה תפדה א"ע אינו רשאי. פי' מפני שהתנאי ב"ד הוא להתחייב בפירקונה. ואפילו נתן לה כתובה לאחר כמאן הואיל וכשתנשכרתי היא תחתיו. לקתה חייב לרפאותה אמר הרי גיטה וכתובתה תרפא א"ע רשאי. פי' דרפואה דמיא למזונתו. וכי היכי דכי יחיה לה גט וכתובה תו לא יחייב לה מזונתו. רפואה מני לא יחייב לה.

דאי לר"מ נהי דגביא מב"ח משום שאינו רשאי לפחות לה מכתובתה אבל ממשעבדי אמאי גביא והא ס"ל דאחריות לאו ט"ס הוא דתנן בב"מ פ"ק מצא שט"ח אם יש בו אחריות נכסים פי' ששיעבר לו כל קרקעותיו לא יחזיר למלוה דשמא פרוט הוא ומלוה נפל ויהיו ב"ד נפרעים שלא כדיר.

נא.

עין משפט ונר מצוה

עוה א ב מיי פט"ו מהל' אשפות הלכה ז טוש"ע אה"ע סי' ק סעיף א וסי' קיב סעי' ז:

עוה א מיי פ"ב שם הלכ' ז ה סגמ עיזן מח טוש"ע שם סימן טט סעיף א ב:

עוה ד מיי פט"ו שם הל' י סגמ שם טוש"ע שם סי' ק סעיף א:

עוה ה מיי פ"ב שם הלכה ה ופ"ד שם הלכה יח סגמ שם טוש"ע שם סי' קט סעיף א:

עוה ו מיי פ"ד שם הלכה יח סגמ שם טוש"ע שם סימן עח סעיף ו:

פ א ח מיי שם הל' יח יט טוש"ע שם סעיף א:

פא ט מיי שם הל' יז סגמ שם טוש"ע שם

פב י מיי שם טוש"ע שם סעיף ג:

פב כ מיי פ"י שם הל' ז ופ"ב שם הל' ז סגמ שם ולחין פח טוש"ע שם סי' קט סעיף ט:

תוספות ר"ד (המשך)

כתובתך עששה תחבול' שלא פוחת תנאי ב"ד אלא אוקרי לה שדהו שוה מאה במאתים ולא כתב לה כל נכסי דאית לי אחראין לכתובתך שנמצא עצשיו שאניה יכולה לטרוף היום וא למחר אלא אותו השדה שאינו שוה אלא ק' גס זה לא הועיל לו כלום שכל נכסיו אחראין לכתובתה. ואע"י דלא כתב לה מפני שהוא תנאי ב"ד שיכתוב אדם כך כדאמר' לקמן בפ' האשה שמעון בן שטח חייקן בכתובו כל אדם לאשתו כל נכסי אחראין לכתובתך. וכיון שהתקנת ב"ד הוא אע"פ שלא כתב לה ככתוב דמי וה"ה נמי אם כתב לה שדה שוה מאתים לכתובתה כד"י שהיה נכסיו בנ"ח ויכול למוכרן ולא תחזור האשה ללחון לא עשה כלום. מפני תנאו של שמעון בן שטח אלא תנא דמתני' אתא לאשמעינן שא"י לפחות מאתים וזו בשום ענין הוה השדה שוה מאתים ולא פוחת כלום אך אם נשתדף אותו השדה טורפת משאר נכסיו. ואע"י דלא כתב לה כל נכסי אחראין לכתובתך כתקנות שמעון בן שטח: ודייקו במרמא מני מתני' ר"מ היא דאמר בפ"ב הפוחת לבתולה מ"ו ולאמנה מק' ה"ו בעילת זנות. ופילו מחלה וזוהי. פי' ואפילו מחלה וזוהי לאו כל כמינה דאי ר"י האמר אם רצה כותב לבתולה ר' והיא כותבת לו שנתקבלתי ממך ק'. ולאמנה ק' והיא כותבת לו התקבלתי ממך ג' וזו פי' ובמתני' תני שאם כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' וזו אע"פ שהאשה נתרצית בכך אין ממש במעשיה אלא מתני' דלא כר"י אימא סיפא כתב לה שדה שוה ק' תחת ר' וזו וכתב לה כל נכסי דאית לי אחראין לכתובתך חייב מפני שהוא תנאי ב"ד. פי' משמע דגביא ממשעבדי אע"י דלא כתב לה שיעברו נכסים. אתאן לר"י דאמר אחריות ט"ס הוא ואע"י דלא כתוב ככתוב דמי

ממשעבדי אמאי גביא והא

אם יש בו אחריות נכסים פי' ששיעבר לו

נפרעים שלא כדיר.